De Vrijheid Oisterwijk

Lindeind 43

Dorpsstraat 19-23

Waar zich de drogisterij van Moerenburgs Glas- en Verfindustrie NV bevond en het oostwaarts daarvan gelegen woonhuis van Paul Smulders benevens het kantoor van de vennootschap waarvan die directeur was, aannemingsbedrijf Smulders & Graft NV, lag in de 15e eeuw het grote erf van Willem van Kuyck. Willem bezat ook die Hage, een stuk land dat achter de hoven lag en afboog in oostwaartse richting tot aan de Ekkerstraat. Ten noorden daarvan strekte zich in gelijke richting de grond uit van Gijb Dirk Belen, over wie onder Lindeind 38 en 39 is gesproken.

Lindeind 43

Dorpsstraat 19-23

Waar zich de drogisterij van Moerenburgs Glas- en Verfindustrie NV bevond en het oostwaarts daarvan gelegen woonhuis van Paul Smulders benevens het kantoor van de vennootschap waarvan die directeur was, aannemingsbedrijf Smulders & Graft NV, lag in de 15e eeuw het grote erf van Willem van Kuyck. Willem bezat ook die Hage, een stuk land dat achter de hoven lag en afboog in oostwaartse richting tot aan de Ekkerstraat. Ten noorden daarvan strekte zich in gelijke richting de grond uit van Gijb Dirk Belen, over wie onder Lindeind 38 en 39 is gesproken.

Willem van Kuyck wordt genoemd als zoon van Erit van Kuyck[1], maar daarmede zijn we over zijn verwanten nog niet veel wijzer. Van Cuyk heet ook de stamvader van het bekende Oisterwijkse geslacht Rembouts[2]. Zelfs de naam Erit zegt niet alles, ofschoon hij juist bij de Van Kuycks voorkomt.
De kinderen van wijlen Zeger van Kuyck hebben ‘s woensdags in de Paasheiligendagen van 1423 eikenhout verkocht. Het zijn de gebroeders Gerit, Wouter, Hubrecht, Bartholomeus en Zeger die met hun zuster Kerstien tevens handelen voor hun onmondige broeder Peter[3]. Zeger wordt genoemd als stamvader van het Heusdense regentengeslacht Van Cuyck[4] en van het Bossche regentengeslacht Adriaans[5]. Van Bartholomeeus horen we nog in 1446 wanneer sprake is van een erfcijns van derdehalve oude grote die hij als rente beloofde aan Margriet geheten Putkupe, Peter Putkuups dochter[6]. Als zoon van Erit van Kuyck wordt in 1464 Zeger Erits van Kuyck genoemd, die tesamen met Jan Claussen van Eygen van Jan de zoon van Jan Matthijssen Wevers een derde deel in een moer onder Tilburg koopt[7]. Voor een lospacht van 14 lopen rogge (elk mud te los staande met 34 peter van 18 stuiver) heeft Zeger Erits van Kuyck als man van Kathelijn, dochter van Dirk van den Doren, in 1466 aan Margriet, dochter van Wang van den Dovelo, een erfenisse

1 SH,R.1218,94v; R.1219,80v;
2 Otw,R.153,27;
3 Otw,R.144,94;
4 F. Beelaerts van Blokland en W. Juten, Noordbrabantsche Zegels, in *Taxandria*,jrg. 14 (1907),72;
5 B. van Schijndel, Oude Drunense geslachten, in *Met Gansen Trou*,jrg. 17 (1967),115;
6 Otw,R.156,23v;
7 Otw,R.171,9;

onder Karkoven, geheten Ten Doveloe, *'vercoft'*[8]. Erit van Kuyck had ook nog een natuurlijke dochter; Mattheeus Henrik Kepkens heeft als man van Dingen *'zijns wijfs'*, dochter van Aart Buckinck uit Henriksken, de natuurlijke dochter van wijlen Erit van Kuyck daags na Driekoningen 1465 ten behoeve van Gerit, de zoon van Aart Buckinc, afstand gedaan van een huis in de *'Kerckstraet'*, hetwelk Heilwich, dochter van Jan Bekaerts met meer andere goederen aan Dingen en Gerit haar broeder overgegeven had. Anderzijds deed Jan, zoon van wijlen Jan Buckinc als momboor van Gerit afstand van een rente van een mud rogge uit *'enen beemd geheyten die Strijthorst'* te Hukelem aan de overzijde van de stroom langs de gemeint van Huikelom, welke erfpacht de secretaris Huibrecht van Oesterhout Godevaarts ten behoeve van Heilwich Jan Bekaertsdochter kocht van Lambrecht die Groet Wijtmans Groten[9].
In 1436 is Kerstien, dochter van Zeger van Kuyck, dood. Haar bovengenoemde broeders, met uitzondering van Hubrecht en Zeger doen dan ten behoeve van Gerit afstand van hun recht op de nalatenschap[10].
Onduidelijk is of Kerstien getrouwd is geweest met Roelof van Oekel. Diens vrouw , Kerstijn, dochter van Zeger van Kuyck, heeft als broeders Erit, Henrik en Diderik[11]. Opvallend is dat Henrik Nellen ook een zoon Erit en een zoon Diderik had, afgezien van een dochter Heilwich, welke heette als haar moeder[12]. Op 19 juli 1446 hebben Beert en Kerstijn van Kuyck, dochters van wijlen Erit van Kuyck een lopense land in de *'Scijve after Oesterwijck'*gelegen tussen *'spersoensacker der kercken'* en een *'gemeyne voetpat'* met het oostwaartse einde aan grond van Dirk Nellen, welk stuk land zij in 1440[13] voor een erfpacht van zes lopen in erfpacht verkregen van Jan geheten Wijtmans, de zoon van wijlen Jan Wijtmans, overgedragen aan Willem, de natuurlijke zoon van wijlen Willem Nellen[14]. Tot meerdere zekerheid voor de betaling van de erfpacht verbonden de gezusters in 1440 *'hoer huys ende hof'* tussen het erf van Elisabeth, de weduwe van Jan Meersmans oostwaarts en dat van Ide Kermis westwaarts[15]. Bij de vervreemding in 1446 heeft Aart de zoon van Heiman van Eck, als man van Kathelien, de natuurlijke dochter welke Willem Luwe bij Kerstien verwekte, afstand van recht gedaan[16]. Verder hadden de gezusters als verwanten Jan en Willem, die haar broeders worden genoemd[17].
Erit van Kuyck, de zoon van Henrik Nellen, trouwde met Kathelien, dochter van Jacob Gijsbrechts[18]. In 1421 deelt hij met Gijsbrecht Jacob Gijsbrechts - later genoemd heer Gijsbrecht van Ele - en krijgt hij een huis binnen de Vrijheid, alwaar Gijsbrecht Jacobs te wonen placht, benevens grond aan de *'Bantbrugge'*[19], daar vermoedelijk gelegen *'bi die Bandbrughevaert'*[20]. In 1425 hebben heer Gijsbrecht van Ele, *'canonick tot Heyen Tongeren'* en Erit een huis te Karkhoven in erfpacht uitgegeven aan hun oosterbuur Jan van der Heyen[21]. Deze Erit heeft Agnees, dochter van Henrik die Wijse tot *'sijnen zweger'*[22]. In 1458 is sprake van een Simon, zoon van wijlen Simon Simons, man van Kathelien, dochter van Erit van Kuyck, die een rente van een half mud rogge uit een stuk land te Hukelem verkoopt[23]. Of deze Kathelien nu een kleindochter is van Henrik Nellen dan wel van Zeger van Kuyck is niet zomaar uit te maken. De Willem van Kuyck die we kennen als eerste eigenaar van het nu besproken erf is evenwel een kleinzoon van Henrik Nellen. Dirk Henrik Nellen

8 Otw,R.173,9v;
9 Otw,R.172,1;
10 Otw,R.150,40;
11 Otw,R.144,119;
12 Otw,R.143,99v;
13 Otw,R.152,36;
14 Otw,R.156,31v;
15 Otw,R.152,36;
16 Otw,R.156,31v;
17 Otw,R.144,3v;
18 Otw,R.144,65v; zie ook *Taxandria*, jrg. 14 (1907),68;
19 Otw,R.143.92v-3 7-5-1421;
20 Otw,R.147,6; bedoeld is de Banbrug in de Roeidijk, over de Achterste Stroom, waarover turfvaart plaatsvond;
21 Otw,R.145,26v;
22 Otw,R.144,los bij 32,2v-1 5-12-1422;
23 Otw,R.166,11;

wordt genoemd als *'neve'* van wijlen Willem van Kuyck[24]. In 1449 leeft Willem nog[25]; in 1453 is hij al dood[26]. Rond 1423 raakte hij door brand een huis kwijt. Hij had dat gekocht van Gerit van Meyensvoort en Henrik van Ethen als heiliggeestmeesters en Wouter Watermael, en verkocht 's woensdags in de Pinkster-heilige-dagen in 1423 de hofstad, gelegen tussen het erf van Gerit Buckinc en dat van Willem van Weert, de zoon van Kathelijn-metten-eenre-hand[27]. In 1440 doet hij afstand van rechten ten behoeve van de kinderen van Henrik van den Brekel, de zoon van Jan van den Brekel, en Henriks vrouw Kathelijn[28]. In 1447 verkoopt Wilem een erfpacht van een mud rogge, gaande uit zijn huis en uit die Hage aan Gijsbrecht Korstiaen Gijsbrechts[29]. Deze rente wordt in 1470 door Simon Jan Boudens, als man van Aleid, kleindochter van Gijsbrecht Korstiaens, overgedragen aan zijn behuwdoom meester Jan Gijsbrecht Korstiaans[30], die deze heeft vermaakt aan de Tafel van den Heiligen Geest[31].
In 1449 heeft Willem zijn goed andermaal bezwaard. Hij belooft dan een erfpacht van zes lopen rogge aan Hadewich, dochter van Henrik van den Dijck[32]. Op 27 april 1472 heeft Hadewich de rente in zessen onderverdeeld en overgedragen aan haar broeder Claas, zulks ten behoeve van *'sunte Zebastiaens ende sunte Anthonys gulden ende bruederscap in ecclesia de Oesterwijck'*, de broederschap van de heilige Maria[33], die van de heilige Catharina en die van de heilige Barbara[34]. Op 4 september 1498 hebben Jacob Buckincs, Peter van Berlicum en Cornelis de Beer als dekens van het gilde van Sint Sebastiaan in de kerk van Oisterwijk vier lopen rogge in een rente van een mud welke Jan Loer het gilde had vermaakt, benevens een lopen welke *'Haywych wittige dochter Henrics van den Dijck'* overgereikt had, overgedragen aan Aart Claus Meus ten behoeve van het *'gulde van sunte Kathelijn'*[35]. In 1500 heeft dit laatste gilde vier van de zes lopen in handen; een lopen dient dan nog afgedragen te worden aan het gilde van Sint Barbara en een aan *'Onser Vrouwen gulden'* [36].
Willem van Kuyck heeft het huis waaruit deze rentes gingen nagelaten aan zijn zonen[37] Eelken, Wolfken en Willem. Uiteindelijk heeft hij het echter niet goed gesteld. We hebben al gezien dat hij zijn goed in korte tijd zwaar belasten ging. In 1451 verkoopt hij ook nog een rente aan de vleeshouwer Mattheeus van Maren[38]. Omdat men in gebreke bleef Jan Laureins Groys een erfpacht van een half mud af te dragen, welke Willem beloofde uit een zesterzaad *'in die Scijve bij die Conincseyck'*, daar gelegen tussen grond van joffrouw Elisabeth van Amersoyen westwaarts en van Gijsbrecht Korstiaans oostwaarts, is het onderpand 's maandags na Sacramentsdag in 1440 *'vercoft Wouteren geheyten Back'*, de zoon van Geerlic Back, waarop het is opgedragen aan Aart van der Voert Willems ten behoeve van joffrouw Elisabeth voornoemd[39].
De zonen van Willem van Kuyck schijnen niet de volledige beschikkingsbevoegdheid over het ouderlijk huis behouden te hebben. Het is immers van Jan Henriks van den Dijck dat Ambroos Jans van der Stegen het huis verwerft[40]. De zonen van Willem kregen evenwel een vordering op Broos. Op 9 juni 1453 hebben Eelken en Wolfken, ook handelend voor Willem, hun broeder, de *'scout*[41]*'* van Broos voor het huis waarin Willem van

24 Otw,R.161,21;
25 sH,R.1219,80v;
26 sH,R.1223,215v;
27 Otw,R.144,111;
28 Otw,R.152,44v;
29 GA ged. 42,47v;
30 GA ged. 42,48;
31 GA ged. 54,26;
32 sH,R.1219,80v;
33 KA,LVB,03,regest 9;
34 Otw,R.178,14v;
35 Otw,R.203,23;
36 Otw,R.204,37v;
37 Otw,R.161,21;
38 sH,R.1221,88v;
39 Otw,R.160,13;
40 sH,R.1223,215v;
41 bedoeld is schuld;

Kuyck, hun vader, bestierf, afgestaan aan *'hoeren neve'* Dirk, de zoon van wijlen Henrik Nellen[42]. Inmiddels had Broos het huis alweer van de hand gedaan. Op 17 mei 1453 was het met instemming van Jan, de zoon van Broos van der Stegen, eigendom geworden van Henrik Jans die Loze[43]. Henrik heeft het huis '*aen den steewech*[44]' met die Hage op 8 februari 1462 overgedragen aan de zoon van de buurman, Willem Henrik Meynarts. Henriks broeder Willem Jans die Loze ziet dan af van vernadering van de koop[45].
Willem Henrik Meynaerts is zonder nakomelingen gestorven. In 1472, een jaar nadat Willems erfenis is verdeeld, wordt Jan Poinenborch als bezitter van het hier besproken huis vermeld[46]. Die zal het huis van de erfgenamen hebben verworven. In 1479 koopt Jan ook nog een huisje op het erf van zijn westerbuur. Dit schijnt gebeurd te zijn toen Jan als weduwnaar hertrouwd was met een Elsbeen, de de weduwe van Dirk Back[47].
Dit huwelijk is kinderloos gebleven, immers na hun dood is het huis voor de ene helft van Jans zoon Willem en de kleinkinderen Gijsbrecht en Elisabeth, kinderen van Goyaart Henrik Henrik Emmen en voor de andere helft van Wouter en Jan, zonen van Dirk Back, Jan Adriaans als man van Aleid, Kathelijn en Margriet, gezusters, dochters van Dirk Back *'van den iersten bedde'* en de onmondige zonen van Dirk, Embrecht en Dionis geheten. De erfgenamen van Jan Poinenborch en de mondige kinderen van Dirk Back, handelend voor *'honselven'* en voor de onmondigen, hebben het grote huis, dat verkregen heet te zijn van Adriaan Heyen, en het *'huysken'* dat Jan aankwam van Wouter Wouters, op 15 januari 1494 opgedragen aan Adriaan Peter Poinenborch[48]. Die belooft er een erfpacht van 20 lopen voor[49]. Veel vreugde heeft Adriaan aan zijn huis niet beleefd. Zijn weduwe, Antonis, doet reeds op 12 februari 1496 ten behoeve van Peter, dochter van Adriaan Peynenborch, afstand van tocht, waarop het huis *'om beters wil'* wordt verkocht aan Gerit van den Wiel[50]. De weduwe heeft dan Lambrecht Aart Deckers tot momboor gekozen, terwijl het dochtertje Peter, zoon van wijlen Peter Poynenborch en Henrik Henrik Toyt tot momboors heeft. De lasten op het goed zijn aanzienlijk: een mud rogge, dat van Gijsbrecht Korstiaans aan de Tafel van den Heiligen Geest is gekomen, de reeds genoemde zes lopen rogge, een cijns verschuldigd aan het godshuis van Baseldonk en waarschijnlijk ook geheven wordend uit het kleine huiske, zes schilden aan de altaristen en vijf aan *'sinter Claus autaer'*, vijf schilling, te betalen aan Aart Monnicks en in 1500 aan *'jouffrouw van Erp* en voorts het onderhoud van een roede van de dijk en een *'vierdel'* van het hekken in de Ekkerstraat *'helpen houwen'*. Gerit van den Wiel had niet veel geld liggen en beloofde een half mud rogge met 20 peter van 18 stuiver te betalen te *'Pinxten'*, een half mud op Sint Jacobsdag en alle jaar een half mud *'totter summe van LXI peter'*. Voor de berekening werd het *'dobbel vyerijser'* op drie blanken gehouden en al het ander geld *'daernae advenant'*. Gerit heeft zijn huis aan de Plaats, gelegen tussen het erf van Jan Wijns en dat van Adriaan Heyen, waarvan de hof zich uitstrekte van de straat tot het erf van Aart Lombaerts, nog in 1496 bezwaard door aan Peter Pauwels Raessoen ten behoeve van Jan, de zoon van Michiel Willem Colen, een rente te beloven[51]. Van alle goede voornemens is niets terecht gekomen en op Sint Jorisdag in 1499 zijn de momboors van het dochtertje van Adriaan Peynenborch al gericht aan het onderpand. De vorster heeft het aan Peter Peter Poynenborch voor de achterstallige betaling verkocht[52]. Op 5 januari van het jaar daarop hebben de momboors het bij koop van recht aangekomen huis voor 32 peter van 18 stuiver verkocht aan Jan Willem Smets[53]. Jan Willem Jan

42 Otw,R.161,21;
43 sH,R.1223,215v;
44 *Den Arme gegeven*, p.145;
45 sH,R.1232,145v;
46 KA,LVB,03,regest 9; Otw,R.178,14v;
47 Otw,R.199,2;
48 Otw,R.199,2;
49 Otw,R.201,7v;
50 Otw,R.201,7v;
51 sH,R.1802;
52 Otw,R.204,13;
53 Otw,R.204,37v;

Smeets had de euvele moed zijn toch al zwaar belaste erf aan de steenweg in 1500 nog verder te bezwaren door aan de Bosschenaar Peter Roempot een rente te beloven.
Binnen een jaar kan Jan de vorster aantreden voor de uitwinning. Noch de erven Jan Poinenborch, noch Peter, de dochter van Ariaan Poeynenborch had Jan Willem Smeets, die men heet de Brouwer, voldaan[54]. Het is Peter Gijsbrecht Roempot geweest die voor het onderpand de hoogste prijs overhad[55]. Bij Peter schijnt te hebben voorgezeten de brouwerij van Jan Willem Smeets voort te zetten en zelfs wat uit te breiden. Over die uitbreiding kreeg hij het aan de stok met zijn buren. Daar het westelijk gelegen huis de vrije osendrup had, begeerde Willem van den Wiel ruiming van opstallen van Peter Roempot[56]. Peter heeft zich niet laten afschrikken van Den Bosch naar Oisterwijk te verhuizen. Hij heeft zich ingekocht in het Wullen Ambacht en is in 1507 in de schepenbank gekomen. Zo gezien heeft hij het huis maar korte tijd gehouden. Immers in 1506 werd het tesamen met een huis, hof en een watermolen onder Huikelom in een gerechtelijke verkoop gekocht door Peter Pauwels Raessen, wiens erfgenamen als eigenaars van de brouwerij Het Hert worden genoemd[57]. Waarschijnlijk heeft Peter Roompot slechts het huis verkocht en een oostelijk deel van de hof met de brouwerij en de grond gehouden tot zijn dood. Peter Pauwels Raessen heeft het huis met hof en aangelag aan de Plaats in 1506 overgedragen aan meester Jan, de zoon van wijlen Claas Glaviman[58]. Vervolgens zal dat gekomen zijn aan Henrik Peter Maes, een *'screynmecker'*[59].
Op 6 mei 1512 heeft Peter Roempot aan die Henrik Peter Maes een stukje erf aan de straat afgestaan dat aan de westzijde van zijn grond lag, opzij en achter begrensd door grond van Margriet, de weduwe van Willem van den Wiel, met wie Peter ongenoegen had gehad[60]. We laten in het midden of dit slechts een bevestiging was van de gerechtelijke verkoop voor 1506. In 1513 bezit Henrik in elk geval een huis tussen het erf van de weduwe van Willem van den Wiel en dat van Gijsbert Heyen, wiens geslacht hierna, onder Lindeind 44, ter sprake komt[61] en dit huis heeft hij nagelaten.
Henrik Peter Maes is tweemaal in het huwelijk getreden. Zijn eerste vrouw vond hij in het grote gezin van Jan Blanckaert Henrikszoon. Zij heette Elisabeth en werd de moeder van Catharina, dochter van Henrik Peter Maes, welke is getrouwd met Nicodemus Peter Mesmaeckers[62]. Henriks tweede huwelijk met Aleid, dochter van Willem die Loese bleef kinderloos, zodat na de dood van Henrik en Aleid de ene helft van het goed (dat kennelijk gekocht is toen Henrik al was hertrouwd) aan Kathelijn kwam en de andere helft naar Aleids broeders en zuster, geheten Willem, Dirk, Henrik de oude en Henrik de jonge en Geertrui. Aan Dirk Willems de Loze wordt het goed in 1521 toegescheiden[63]. Heer Henrik Blanckaert Janszoon, priester, en Jan Peter Maes zijn dan momboors van Kathelijn. Als lasten op het goed worden een erfcijns van 30 stuiver genoemd en een rente van drie lopen rogge op het lijf van Peter Beecken, welke nog betaald moet worden in 1521[64].
Dirk Willems de Loze was getrouwd met Aleid, een dochter van Aart Laureins van Boxtel bij een zekere Heilwich[65]. Hij heeft geen kinderen nagelaten en op 4 mei 1542 heeft Aleid, welke hertrouwd is met Huibrecht Gommers van Hoerne[66] haar recht van tocht in het huis dat Dirk kocht, voor de ene helft afgestaan aan enkele van haar zwagers, te weten voor de ene helft aan Antonis en Cornelis, zonen van Willem de Loze, en aan haar moeizeggers Lambrecht en Lijsbeth, de kinderen van Gerit Lenaarts de Bont bij

54 Otw,R.205,17 en 24v;
55 Otw,R.205,24v;
56 Otw,R.207,los blad 1503;
57 Zie onder Lindeind 33;
58 sH,R.1275,50v;
59 Otw,R.217,4;
60 Otw,R.216,16v;
61 sH,R.1283,453v;
62 Otw,R.235,11;
63 Otw,R.225,24;
64 sH,R.1294,269v;
65 Otw,R.237,29; Heilwich is waarschijnlijk een dochter van Jan Gerit Werner Janszoon. Zie onder Lindeind 89 en 90 (ten oosten van de Molenweg);
66 Otw,R.247,20v 1543; R.249,20;

Goosken, dochter van Willem die Loeze, en voor de andere helft aan haar broeder Jan van Boxtel Artszoon, Jan van Spreuwel (de zoon van Jan Claassen), haar zwager, namelijk de man van Marie, Aleids zuster, en aan haar zusterskinderen (namelijk de kinderen van haar zuster Oda) Laureins, de zoon van wijlen Eliaas Jan Jacob Sberen en diens zwager Roelof Wouter Peynenborch als man van Anna, dochter van Helias, ook ten behoeve van de andere kinderen van Oda, te weten Art, Jan, Laureins de jonge, gebroeders, en Agnes, Peterken, Marieken en Heilwich[67]. Over haar broeder, heer Claas van Boxtel, priester, spreekt Aleid niet, want die is dan waarschijnlijk al dood[68]. Na de afgang van tocht wordt het huis toegescheiden aan Antonis Willem Slozen, die het heeft nagelaten. Aan ieder van zijn drie zonen, Willem, Jacob en Peter geheten[69], kon Antonis een huis nalaten. Zijn weduwe, Adriana, dochter van Lambrecht Noeysen, is op 10 december 1552 afgegaan van de tocht in een huis in de Koestraat, dat dan aan Jacob Mathijs van der Elst wordt verkocht, in een huis *'opten Dijck'* dat Willem krijgt en het hier besproken huis, dan gelegen tussen het erf van Jan de Bunger en dat van Jan de Molder, dat eerder van Peter Roempot was[70], hetwelk Jacob dan krijgt[71]. Jacob Antonis Slozen heeft dit huis nog tot 1559 gehouden en toen op 26 oktober overgedragen aan Aalbert, de zoon van Willem Pauwels Rijsbroeck. De rente die Aalbert heeft beloofd is in 1612 bij Antonis Jan Jacobs de Loos gekweten[72].
Ten tijde van de opstand is het huis afgebrand. Op 16 januari 1576 heeft Jan Henrik Schuermans, ook handelend voor zijn broeder Adriaan, *'buytenslants wezende'*, ten behoeve van Willem en Cornelis, de zonen van Aalbert Willems Rijsbroeck, afstand gedaan van zijn recht op de afgebrande hofstad[73]. De rechten der Schuermansen sproten voort uit het huwelijk dat Aalbert Willems Rijsbroeck gesloten had met Agnees, dochter van Henrik Schuermans, welke zijn *'leste huysvrouw'* werd. Ten behoeve van Antonis Jan Jacobs de Loze is op 22 maart 1610 van alle rechten op de afgebrande hofstad afstand gedaan door Aalbert, de zoon van wijlen Willem Aalbert Willem Rijsbroex voor de ene helft en Henrik, zoon van wijlen Jan Henrik Schuermans en Cornelis, de zoon van Gerit Joris als man van Jenneke, dochter van Michiel Adriaans van Tilborch bij Jenneken, dochter van Jan Henrik Schuermans, optredend voor alle erfgenamen van Jan Schuermans[74].
Antonis Jan Jacobs de Loos zal uitsluitend bij de afstand door de erven van Aalbert Rijsbroeck[75] zijn betrokken, omdat die aan Antonis' grootvader een rente had beloofd en deze in de familie De Loos was gebleven. Immers reeds op 24 mei 1610 heeft Antonis de nog steeds ledige hofstad overgedragen aan Jan de jongste[76], zoon van wijlen Cornelis Jan Vendicx[77].
Nog datzelfde jaar, op 16 december, heeft Jan nog het erf ten oosten van het oude erf van Tonis Jans de Loos gekocht. Dat was ook slechts een afgebrande hofstede met een kelder erin en stenen erop, eertijds een huis, hof, achterhuis met een put, brouwhuis en grote hof. Dit goed was in handen van de erfgenamen van Jan Hermans de Molder en Jenneken, dochter van Goyart Starts. In deze hofstad was Herman[78], de zoon van Aart Joosten van Iersel bij Margriet, dochter van Jan Hermans de Molder, gerechtigd. Voorts Jan en Fransken, zijn zuster, kinderen van Jacob Frans Beyharts, de schoutet, uit zijn huwelijk met Goortken, dochter van Jan Hermans de Molder en Gommer Wouter en Jacob, zonen van Wouter Gommaar Wouters bij Margriet, een dochter van Jacob Jan Stijnen uit Adriana, ook dochter van Jan Hermans de Molder[79]. Jan Herman Smolders

67 Otw,R.246,29v 1542;
68 Otw,R.247,20v 1543;
69 Otw,R.261,32v;
70 Otw,R.246,29v;
71 Otw,R.256,135;
72 Otw,R.263,69;
73 Otw,R.280,7v;
74 Otw,R.304,18v;
75 Otw,R.288,38 '*Thijs*';
76 cf Otw,R.307,29v: '*doude*';
77 Otw,R.304,40v;
78 Zie ook: A. van Sasse van Ysselt, *Nieuwe Catalogus*,II, p. 248;
79 sH,R.1456,127v;

had indertijd, op 5 april 1529, zijn huis met een klein *'brouhuysken'* en het recht van gebruik van een weg van acht voet, onder meerdere bedingen verworven van Peter Jan Gerits[80]. Het aangelag bij Jans huis was een lopense groot[81]. Het huis was door Peter Jan Gerits, die was getrouwd met Elisabeth, dochter van Peter Eelens, waarschijnlijk rond 1522 gezet. Namelijk op 19 januari 1513 heeft Elisabeth, dochter van Goossen van Beeck als weduwe van Peter Roempot afstand gedaan van haar recht van tocht in een hofstede met een *'cleynen brouhuysken daerop'* en in een erfweg over het erf van haar oude huis naast Willem Aarts. Zulks ten behoeve van haar zoon Goossen, die het goed daarbij op 13 februari heeft vervreemd aan genoemde Peter Jan Gerits[82]. Peter beloofde er een erfpacht van 20 lopen rogge voor. Deze rente schijnt in handen gekomen te zijn van Laureins Kemerlinc en Engbert Goossens. Wanneer, naar wij aannemen, Peter Jan Gerits zijn huis wil bouwen, belooft hij aan Goossen Peter Rompot nog een cijns van drie gulden, waarvoor niet slechts het huis, doch ook de helft in negen lopense broekland achter den Emerlaar in Haaren verbonden worden[83]. Behalve van de al genoemde last van 20 lopen wordt dan ook nog gewag gemaakt van een cijns van drie gulden, aan het Manhuis verschuldigd, en van een mud rogge, af te dragen aan de Tafel van den Heiligen Geest, om te spinden op het jaargetijde van meester Jan Gijsbrecht Korstiaans[84].
Op 2 april 1612 verbeterde Jan Cornelis Jan Vendicx zijn erf nog meer. Aan zijn achterbuur, meester Philips Lintermans, staat hij het gebruik in de weg van acht voet breed, *'achteruit tot een wagenweg'* toe. Van deze krijgt hij dan drie roeden achter de hof die van Jan de Molder was[85].
Jan de jongste heeft op het oude erf van Jan Hermans de Molder weer een huis gezet en dit met de nog ledige hofstad *'westwaert daer beneffens'*op 13 november 1612 overgedragen aan Peter, de zoon van wijlen Adam Henrik Bogaerts[86]. Peters moeder was Elisabeth, dochter van Cornelis Willems de Loze, uit welke hij rond 1560 werd geboren[87]. Hij heeft dit goed nagelaten aan zijn enige zoon, Adam geheten, die op 2 oktober 1625 aan Adriaan, de zoon van wijlen Jan Cornelissen van Beurden heeft overgedragen: het huis dat Jan Vendicx heeft gezet met hof, grond en erf, de ledige hofstad met een torfhuis dat Peter erop getimmerd heeft en een hof en erf westwaarts daarvan, alles gelegen aan de Plaatse[88]. Tien jaar later heeft Adriaan zijn huis met hof en grond en een klein huiske overgedragen aan Adriaan Gerit Cornelissen. Het goed is dan bezwaard met een mud rogge, vijf carolusgulden aan de Tafel van den Heiligen Geest, en voorts met gebuur- en oorlogslasten. Een roede slechts van de dijk moet onderhouden worden[89]. Willem Adriaans van Beurden heeft ingestemd met deze vervreemding. De koper wordt zowel Ketelaars[90] als Adriaan de Vischer genoemd. Van Adriaan van Beurden en consorten koopt hij na enkele jaren, in 1638, ook nog een afgebrande hofstad ten oosten van zijn huis. Deze wordt hierna onder Lindeind 44 verder besproken. Reeds in 1659 is Adriaan opgevolgd door zijn zoon Joorden[91]. Deze Joorden heette naar zijn grootvader van moederszijde, Jorden Michiels. De erfgenamen van Adriaan de Visscher en Adriana, dochter van Jorden Michiels hebben gescheiden en gedeeld op 10 april 1670[92]. Margriet Brocke, de huisvrouw van Jordaan, treedt dan op met een machtiging welke een dag tevoren ten overstaan van de schepenen van Kessel is gegeven. Voorts wordt opgetreden met een machtiging vanwege heer Cornelis de Visscher, die pastoor te Kessel was[93]. Bij de deling aanwezig zijn (afgezien van Margriet): Cornelia, weduwe van Goyart Willems van Cuyck en Peter Thomas van

80 Otw,R.233,15;
81 sH,R.1338,298;
82 Otw,R.217,4;
83 sH,R.1297,59;
84 GA ged. 54,26;
85 Otw,R.306,28;
86 Otw,R.306,69v;
87 Otw,R.283,II,47;
88 Otw,R.319,67v 1625;
89 Otw,R.329,6;
90 GA 241,9;
91 GA 243,9;
92 Otw,R.364,I,27v;
93 Otw,R.364,II,39v;

Breda als man van Catharina, beiden dochters van Adriaan de Visscher, en voorts Peter van Baest, notaris te Antwerpen, Gerit van Bast en heer Christiaan van Baest, alle drie zoons van Peter van Baest bij Judith de Visscher. Peter Thomas van Breda verwerft een wei aan de *'Bardijck'*, tussen de waterloop en de Baardijk, heer Cornelis een hofstad, terwijl Jordaan de Visscher en Peter van Baest samen een huizing, stalling en aangelegen hof van een halve lopense toegescheiden krijgen. Zij moeten samen twee roeden van de dijk onderhouden en jaarlijks tien gulden aan renten opbrengen, namelijk vijf gulden voor de Tafel van den Heiligen Geest[94] en vijf voor een Armenblok te 's-Hertogenbosch. Woonachtig te Kessel als zij waren, voelden de gebroeders De Visscher er niet voor hun goederen in Oisterwijk te houden. De pastoor verkoopt zijn hofstad - die hierna onder Lindeind 44 ter sprake komt - aan Aart Jansen van Nuys en vervolgens heeft de ontvanger van Zijne Majesteits licenten te Kessel zijn onbedeelde helft in het huis ten westen van de hofstad, op 21 april 1670 overgedragen aan Peter Thomas van Breda[95].
Tesamen met zijn oomzeggers Gerit, Peter en Christiaan heeft Peter Thomas van Breda het huis met schuur, stalling, grond, hof en boomgaard, beslaande een lopense aan de Plaatse, op 24 september 1676 voor 250 gulden en tien stuiver overgedragen aan Jan, de zoon van Jeroon van Beurden. Op het goed drukken dan nog de oude lasten, te weten een kapitale som van 100 gulden aan de Armenblok van Orthen bij Den Bosch, de rente van vijf gulden aan de Tafel van den Heiligen Geest en het onderhoud van twee roeden van de dijk tussen de beide bruggen. Er wordt gewag gemaakt van het recht van weg aan de westzijde van het erf *'neffen dornhaegh'* naar het voetpad. Waarschijnlijk hield dit verband met de grond welke Peter Thomas van Breda aan de noordzijde van het goed overhield[96].
Jan van Beurden had ten tijde van de koop juist een gezin gevormd. Uit het huwelijk dat hij op 4 februari 1674 had gesloten met Maria, dochter van Jan Peter Swaens, was op 13 februari 1675 een kind geboren. Hij zat waarschijnlijk in de lakennijverheid, want zowel zijn zoon Cornelis (verwekt bij Maria) als diens halfbroer Jeroen, gesproten uit het huwelijk met Geertruid Crollaerts, heben zich als lakenfabrikeurs gevestigd te Leiden. Voordat het zover is, hebben op 12 november 1696 Dionijs van Beurden en Cornelis Moetsen als momboors van de kinderen van Jan uit diens eerste echt, alsmede Willem van Beurden en Jan Embert Vromans als momboors der kinderen uit Jans tweede huwelijk, het hier besproken goed, als gevolg van een openbare veiling, in oktober daaraan voorafgaand, overgedragen aan Dirk van Zelandt. Diens goed wordt omschreven als een huis met schuur, schop en hof van 40 roeden omtrent het Lindeind[97]. In 1736 staat zijn weduwe ervoor te boek[98]. In 1746 zijn dat de kinderen. In 1751 wordt vermeld dat zij het ouderlijk huis bewonen met Jan Schonk[99]. Jan Schonk trouwde met Maria van Zelandt. In 1756 wordt ook Peter van de Loo als bewoner genoemd. Mogelijk ook aanverwant aan de van Zelandts. Door versterf vanwege ouders, broeder en zusters is het huis in 1770 van twee gezusters, de meerderjarige jongedochter Anna Maria en de genoemde weduwe van Jan Schonk. Anna Maria heeft op 13 november 1770 de helft in het huis en in drie stukken grond overgedragen aan Maria van Zeelandt, de weduwe van Jan Schonk[100]. Deze bewoont het huis zelf, in 1776 tesamen met Hendrik de Loos[101]. In 1786 wordt het huis eigendom genoemd van de kinderen Adriaan van der Pluym. Hun als kinderen van Maria van Zeeland, kwam dat aan door vererving, want Adriaan van der Pluym was getrouwd met Maria Schonk[102]. Hij woonde aan de overzijde van de straat[103] en het hier besproken huis werd gehuurd door de weduwe van Matthijs de Backer[104]. Een der kinderen van Adriaan en

94 Vermeld in *Den Arme gegeven* no 189;
95 Otw,R.364,II,19;
96 Otw,R.370,II,32v;
97 Otw,R.403,149;
98 GA 260;
99 GA 263;
100 Otw,R.427,124v;
101 GA 260;
102 GA 238,32v;
103 Zie onder Lindeind 35;
104 GA 270;

Maria, Jan van der Pluym, heeft op 15 mei 1810 het huis, dan genummerd 109, overgedragen aan de touwslager Adriaan Jans van Loon[105], de van Tilburg geboortige[106] stamvader van de Van Loons die naar het beroep van hun voorvader wel bijgenaamd Touw worden.

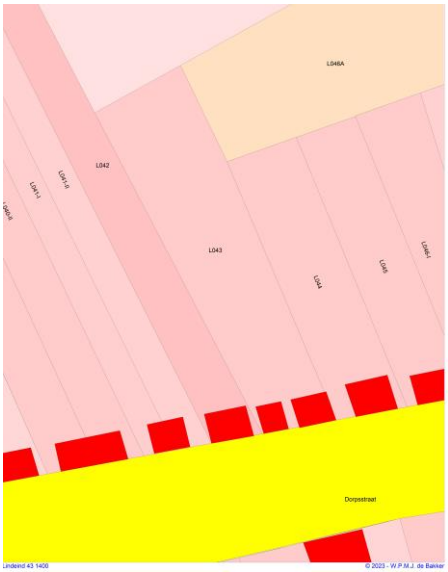

1400 L43

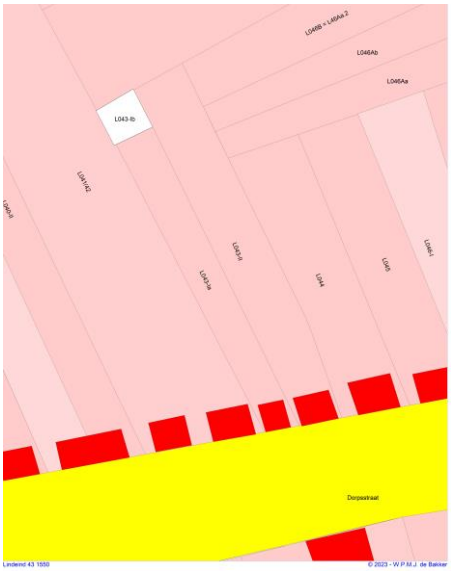

1550 L43

1832 kadaster F.150-153

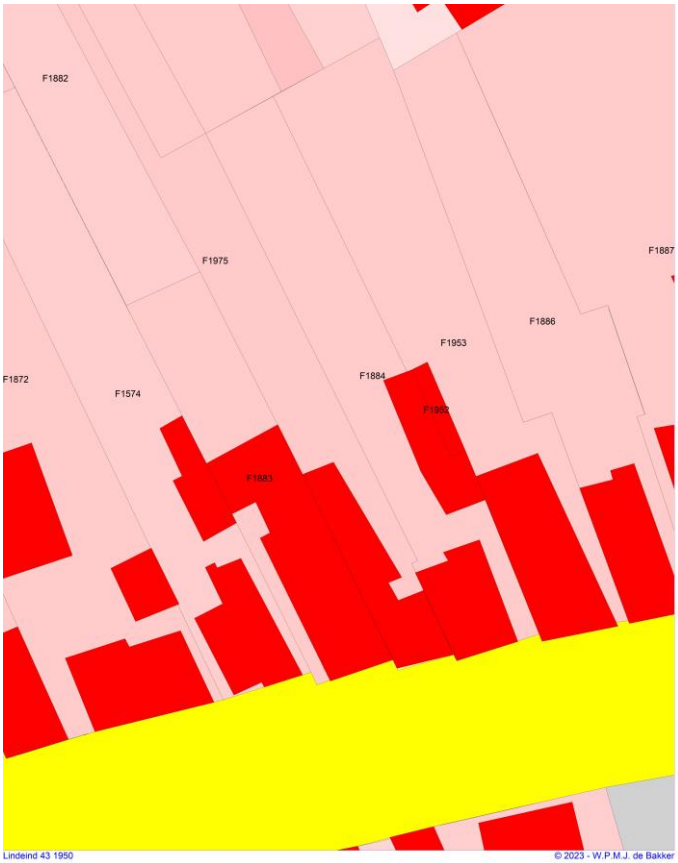

1950 kadaster F.1884, 1952-1953

2023 kadaster F.3251, 3257-3258

105 Otw,R.831,19;

106 GA 1231,95v. Kadaster F.150: huis schuur erf (12); F.151 huis (15); 152 tuin (2); bouwland (1).

Lindeind 43	Oisterwijk,GA.87-98	oud 260-271
	eigenaars	*bewoners*
1736	de weduwe Dirk van Zeelant	item
1741		
1746	de kinderen Dirk van Zeelant	item
1751		
1756		deselve en Jan Schonk
1761		deselve en Peter van de Loo en Jan Schonk
1766		deselve en Jan Schonk
1771	Maria van Zeeland, de weduwe Jan Schonk	deselve
1776		deselve en Hendrik de Loos
1781		deselve
1786	de kinderen Adriaen van de Pluym	de weduwe Mattijs de Backer
1791	kinderen Adriaen van de Pluym	de weduwe Mattijs de Backer (4.0)

overzicht

			LINDEIND 43
			43-I
			Beert en Kersijne drs Erit van Kuyck
v1447			Willem van Kuyck z. Erit van Kuyck
			Jan Henrik van den Dijck
			Ambroos Jans van der Stegen
17-5-1453	sH,R.1223,215v-1	*huis*	Henrik Jan die Loze
4-2-1462	sH,R.1232,145v-2	*huis*	Willem Henrik Meynarts
			Adriaan Heyen en Wouter Wouters
v.1473			Jan Poinenborch x Elsbeen (wede Dirc Bac)
			met huisje west
15-1-1494	O,R.199,2r-1	*huis*	Adriaan Peter Poinenborch x Antonisken Henrik Toyts, *zie ook L046A*
12-2-1496	O,R.201,7v-1	*huis*	Peterken Adriaan Peter Poinenborch
12-2-1496	O,R.201,7v-2	*huis*	Gerit Peter van den Wiel
12-2-1499	O,R.204,13r-2	*huis*	Peter Peter Poynenborch
			opwinning
			Peterken d. Adriaan Poynenborch
v1502			Peter Roempot van den Bosch
			Peter Pauwels Raes
27-6-1506	sH,R.1275,50v	*huis*	mgr Jan Claas Glavimans
			Peter Gijsbrecht Roompot
			afsplitsing van deel oost L43-II, hier het westelijke deel
4-6-1512	O,R.216,16v	*erf*	Henrik Peter Maes de schreynmeker x Elisabeth d. Jan Blanckaert Henrikszoon xx Aleid d. Willem die Loese
1-8-1513	sH,R.1283,453v	*huis*	
20-3-1521	O,R.225,24r-1	*huis*	*Dirk Willem de Loze x Aleid d. Aart Laureins van Boxtel (hertr. Huibrecht Gommers van Hoerne)*
4-5-1542	O,R.246,29v	*huis*	*Antonis Willem Slozen x Adriana d. Lambrecht Noeysen*
10-12-1552	O,R.265,135	*huis*	*Jacob Antonis Slozen*
26-10-1559	O,R.263,69	*huis*	*Aalbert z. Willem Pauwels Rijsbroeck x Agnees d. Henrik Schuermans*
16-1-1576	O,R.280,7v	*afgebrande hofstad*	
22-3-1610	O,R.304,18v	*afgebrande hofstad*	*Antonis Jan Jacobs de Loze*
24-5-1610	O,R.304,40v	*ledige hofstad*	*Jan de jongste z. Cornelis Jan Vendicx*
4-4-1612	O,R.306,28		*met erf 3 R*
			met erf oost L43-II (Jan Herman de Moider, Antonis Jan de Loos en mr Philips Lintermans)
13-11-1612	O,R.306,69v	*huis ledige hofstad west*	*Peter Adam Henrik Bogaerts*
			Adam Peter Bogaerts
2-10-1625	O,R.319,67v	*huis ledige hofstad torfschuur erf west*	*Adriaan z. Jan Cornelissen van Beurden*
22-1-1635	O,R.329,6	*huis klein huisje*	*Adriaan Gerit Cornelissen Ketelaars (de Visscher) x Adriana d. Jorden Michiels*
1647		*huis 2 ½ L land*	
9-2-1649	O,R.343,10v		*met 3 R hof zie L 44?*
10-4-1670	O,R.364,I,27v	*huis stallinge*	*Joorden Adriaan de Visscher x Margriet Brocken en Peter van Baest x Judith de Visscher*
21-4-1670	O,R.364,II,19	*huis stallinge*	*Peter Thomas van Breda en krn Peter van Baest*
24-9-1676	O,R.370,II,32v	*huis schuur stalling boomgaard 1 L*	*Jan Jeroon van Beurden x Maria d. Jan Peter Swaens xx Geertruid Crollaerts*
12-11-1696	O,R.403,161v	*huis schuur schop 40 R*	*Dirk Roelof van Zelandt*
12-3-1701	O,R.406,8		*hierbij 2 R zie L 44*
?-11-1770 13-11-1770	O,R.460,92v O,R.427,124v	*huis schuur ½ L*	*Maria van Zeelandt x Jan Schonk*
v.1786			*krn Adriaan van der Pluym bij Maria Schonk*
3-2-1810	O,R.465,11	*huis stal schuur*	*Jan van der Pluym,* **nr 109**
15-5-1810	O,R.443,58	*huis stal schuur*	*Adriaan Jans van Loon, touwslager,* **nr 109 F.150/152**
25-6-1830	N.5357,573	*huis werkhuis 8 R 27 E*	*Jan van Loon,* **nr 98***, na 1883* **F.1109***, na 1898* **F.1344/1345**

1918			*Johannes Johannes van Loon, touwslager, na 1918* **F.1652**
1925			*Adriana Helena van Loon*
1926			*Frederik Willem Ferdinand Jozef Weelen*
1928			*Adrianus Johannes Moerenburg (1899-1988), drogist, na 1945* **F.1975**
			Huisnr. B357 en 358; na 1947 Dorpsstraat 19 en 21
			43-II
			Peter Roempot x Elisabeth d. Goossen van Beeck
19-2-1513	O,R.217,4r-1	*hofstede klein brouwhuis*	Goossen Peter Roompot
			tevoren geheel met west L43-I
23-2-1513	O,R.217,4r-1	*hofstad brouwhuis*	Peter Jan Gerits x Elisabeth d. Peter Eelens
5-4-1529	O,R.233,16r-1	*huis klein brouwhuis*	Jan Herman Molders
16-12-1610	sH,R.1456,127v	*afgebrnde hofstad*	Jan de jongste z. Cornelis Jan Vendicx
			zie verder L43-I
1918			Alphonse Gerardus Johannes Baptist Hamers (1875-1952) **F.1653**
1920			Adrianus Smulders, aannemer
1924			Franciscus Adrianus Smulders (1870-1922)
1929			Adriana Marijnsse (1871-1945) wede Adrianus Franciscus Smulders
1929			Antoon Gerard Franciscus Smulders, aannemer, *na 1936* **F.1884**
			Huisnr. B359; na 1947 Dorpsstraat 23

uit: www.devrijheidoisterwijk.nl 23-9-2023